

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Petrákové a soudců Mgr. Pavla Riedlbaucha a JUDr. Vladimíry Čítkové ve věci

žalobce: **BF Logistics s. r. o.**, IČO 274 06 911
sídlem Beranových 65, 19902 Praha 9
zastoupený advokátem Mgr. Robertem Tschöplem
sídlem Pod Křížkem 428/4, 147 00 Praha 4

proti
žalovanému: **Správa železniční dopravní cesty**, státní organizace IČO 709 94 234
sídlem Dlážděná 1003/7, 110 00 Praha 1 - Nové Město

o zaplacení částky 3,681.470,36 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalovaného proti rozsudku
Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 30. června 2017, č. j. 41 C 36/2016-123

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se ve vyhovujícím výroku o věci samé (ad I) a ve výroku o náhradě nákladů řízení (ad III) **potvrzuje.**

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení 56.337,60 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám jeho advokáta.

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Kasimírová

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 3,665.763,18 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 3,665.763,18 Kč od 20. 12. 2015 do zaplacení ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I), zamítl žalobu, jíž se žalobce domáhal zaplacení částky 15.707,18 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 15.707,18 Kč od 20. 12. 2015 do zaplacení (výrok II) a uložil žalovanému nahradit žalobci náklady řízení v částce 364.854,10 Kč ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobce (výrok III).
2. Soud I. stupně z větší části vyhověl žalobnímu požadavku žalobce spočívajícím na tvrzení, že mu náleží požadovaná částka jako bezdůvodné obohacení žalovaného. V této souvislosti žalobce uvedl, že žalovaný je přidělcem kapacity dopravní cesty na dráze celostátní a regionální, jedná-li se o dopravní cestu ve vlastnictví státu. Žalobce se žalovaným spolu uzavřeli dle zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách (dále jen „zákon o dráhách“), smlouvu o provozování drážní dopravy na železniční dopravní cestě celostátní dráhy a regionálních drah ve vlastnictví České republiky. Žalovaný uveřejnil oznámení o vydání Prohlášení o dráze celostátní a regionální platné pro jízdní řád 2011/2012 (dále jen „Prohlášení o dráze“) a následně uveřejnil oznámení o zveřejnění Prohlášení o dráze ve znění postupných dvou změn (dále jen „Změna Prohlášení o dráze“), přičemž tak byla stanovena cena za použití železniční dopravní cesty ve vlastnictví České republiky za období od 1. 1. 2012 do 31. 12. 2012. Změna Prohlášení o dráze byla napadena společností Advanced World Transport a. s. a drážními správními úřady tak bylo zahájeno správní řízení, přičemž drážní úřad I. stupně vydal dne 10. 9. 2012 rozhodnutí, jímž zrušil Změnu Prohlášení o dráze a současně rozhodl o obsahu Prohlášení o dráze. Žalovaný se proti rozhodnutí drážního úřadu odvolal a Ministerstvo dopravy jako správní orgán II. stupně svým rozhodnutím ze dne 7. 1. 2013 rozhodnutí správního orgánu I. stupně částečně změnil a částečně potvrdil. Žalovaný v roce 2012 vyúčtoval ceny za použití dopravní cesty dle Změny Prohlášení o dráze, o niž bylo následně rozhodnuto drážními úřady, fakturami, které žalobce uhradil. Žalovanému tak vznikl majetkový prospěch získaný plněním z právního důvodu, který odpadl, dle ust. § 451 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“). Proto žalobce vyzval žalovaného, aby vystavil opravné daňové doklady za rok 2012 s ohledem na rozhodnutí Ministerstva dopravy, a to tak, aby tomuto správnímu rozhodnutí odpovídaly. Žalovaný na výzvu žalobce reagoval, přičemž uvedl, že podal návrh na zahájení přezkumného řízení ve věci rozhodnutí Ministerstva dopravy a zároveň podal návrh u Obvodního soudu pro Prahu 1 na jeho zrušení spolu s návrhem na odklad jeho vykonatelnosti a do skončení tohoto řízení odmítl čehokoliv činit. Žalobce vypočetl stanovené ceny za užití dopravní cesty dle rozhodnutí Ministerstva dopravy pro rok 2012 a dospěl k závěru, že rozdíl mezi žalobcem žalovanému hrazenými a dle rozhodnutí Ministerstva dopravy vypočtenými částkami v souhrnu činí částku 3, 681.470,36 Kč. Žalobce tak opětovně vyzval žalovaného k vydání bezdůvodného obohacení v uvedené výši dopisem ze dne 7. 12. 2015, žalovaný však ničeho neuhradil. Žalobce žádá zákonný úrok z prodlení z částky 3.681.470,36 Kč od 20. 12. 2015 do zaplacení, neboť žalovanému byla zmíněná předžalobní výzva doručena dne 7. 12. 2015 a žalobcem stanovená lhůta k plnění marně uplynula dne 19. 12. 2015. V doplnění žaloby žalobce opravil v reakci na žalovaným namítané chyby ve výpočtu vyjma měsíců leden, únor, duben, květen, červen, srpen, září a prosinec žalobní tvrzení ohledně výpočtu ceny za použití železniční dopravní cesty.
3. Žalovaný s žalobou nesouhlasil, když s rozhodnutími drážních úřadů se neztotožňuje, tato jsou nezákonná či nicotná, napadená žalobou k soudu. Soud v této věci jimi není vázán a má si je přezkoumat jako prejudiciální otázku. Nicméně i kdyby předmětná správní rozhodnutí byla bezvadná, nemohla svým účinkem změnit právní stav před okamžikem, než nabyla právní moc,

kdy tato rozhodnutí jsou konstitutivními. Žalovaný po opravě výpočtu ceny za použití železniční dopravní cesty žalobcem k jeho námitkám nadále nesporeval jeho správnost.

4. Po provedeném dokazování ve spojení s nespornými tvrzeními účastníků soud I. stupně dovedl, že žalovaný v roce 2012 vyúčtoval ceny za použití dopravní cesty dle Změny Prohlášení o dráze, o níž bylo následně rozhodnuto rozhodnutími drážních úřadů, faktury vystavené žalovaným žalobce uhradil. Nárok žalobce je nárokem z titulu bezdůvodného obohacení na straně žalovaného vzniklého na úkor žalobce z titulu majetkového prospěchu získaného žalovaným na úkor žalobce plněním z právního důvodu, který odpadl, bezdůvodné obohacení je proto žalovaný povinen žalobci vydat podle ust. § 451 odst. 1 a 2 obč. zák. Bezdůvodné obohacení odpovídá částkám, které žalovaný vyúčtoval žalobci a žalobce je uhradil jako cenu za užití dopravní cesty v roce 2012, když však tyto ceny vycházely z hodnot stanovených žalovaným ve Změně Prohlášení o dráze, které ale byly správními rozhodnutími změněny, přičemž žalobce se domáhá rozdílu mezi tím, kolik hradil a kolik měl hradit, když vycházel ze správních rozhodnutí.
5. Co se týče žalovaným uváděného tvrzení, že proti správním rozhodnutím podal žalobu, soud I. stupně uvedl, s odkazem na ust. § 248 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), že podání žaloby nemá odkladný účinek na právní moc ani vykonatelnost rozhodnutí správního orgánu, tyto tak jsou dle ust. § 74, odst. 1, odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), vykonatelné nabytím právní moci.
6. K vázanosti drážních úřadů správními rozhodnutími soud I. stupně uvedl s poukazem na ust. § 135 odst. 2 věty druhé zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), že z těchto vycházel a není oprávněn přezkoumávat jejich správnost. K jejich charakteru pak uvedl, že nemají povahu rozhodnutí konstitutivních, a lze proto uvažovat o jejich zpětném účinku, tedy okamžikem právní moci a vykonatelnosti správních rozhodnutí došlo v majetkové sféře žalovaného k bezdůvodnému obohacení.
7. Co se týče nicotnosti předmětných správních rozhodnutí soud I. stupně uvedl, že nicotnost předmětných správních rozhodnutí nebyla zjištěna a vyslovena věcně příslušným správním orgánem podle ust. § 77 odst. 1 správního řádu, ani soudem podle ust. § 77 odst. 2 správního řádu v řízení dle zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), ani nebyla zjištěna a prohlášena z moci úřední správním orgánem ve smyslu ust. § 78 správního řádu. V této souvislosti soud I. stupně zdůraznil, že zjištění a prohlášení nicotnosti je svěřeno příslušnému správnímu orgánu a soud v občanskoprávním řízení ke zjištění a prohlášení nicotnosti správních rozhodnutí není oprávněn.
8. Co se týče výše přiznaného plnění soud I. stupně uvedl, že po opravě výpočtu žalobcem požadovaného plnění na částku 3,665.763,18 Kč a za situace, kdy žalobce v žalobě požadoval plnění o 15.707,18 Kč vyšší, aniž vzal žalobu částečně zpět, bylo namístě co do tohoto rozdílu žalobu zamítnout.
9. Soud I. stupně s odkazem na ust. § 517 odst. 2 obč. zák., a nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích, shledal důvodným i nárok žalobce na požadovaný úrok z prodlení z přisouzené jistiny jak co do výše, tak i data, od kdy byl požadován.

10. O nákladech řízení soud I. stupně rozhodl podle ust. § 142 odst. 2 o. s. ř. a přiznal převážně úspěšnému žalobci na náhradu nákladů řízení částku 364.854,10 Kč, když ta odpovídá 99,15% jemu vzniklých nákladů.
11. Žalovaný napadl rozsudek soudu I. stupně včasným a přípustným odvoláním. V něm zopakoval, že s rozhodnutími drážních úřadů se neztotožňuje, tato, pokud nejsou nicotná, přičemž soud I. stupně byl oprávněn jejich nicotnost zkoumat, tak jsou jistě nezákonná, soud jimi není ve smyslu ust. § 135 odst. 1 o. s. ř. vázán, když tato si měl dle ust. § 135 odst. 2 o. s. ř. posoudit sám, pokud nepřikročil k přerušení řízení za situace, kdy žalovaný předmětná správní rozhodnutí napadl žalobou dle části páté o. s. ř. Žalovaný rovněž nesouhlasil se závěrem soudu I. stupně o povaze správních rozhodnutí jako deklaratorních, přičemž pravomocně bylo správními orgány rozhodnuto až v roce 2013, jelikož se nejednalo o rozhodnutí deklaratorní, nemohla předmětná správní rozhodnutí založit zpětný účinek. Rozhodnutí nebyla deklaratorní, neboť neosvědčovala existující stav, ale nový stav vytvořila, nicméně Prohlášení o dráze za rok 2012 již nebylo aplikováno. Soud I. stupně nemohl na dobu před právní mocí správních rozhodnutí principy z nich plynoucí aplikovat. Žalovaný tak navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil a žalobu zamítl, popřípadě aby jej zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.
12. Žalobce ve vyjádření k odvolání žalovaného navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdil. K odvolací výtce žalovaného, že si soud I. stupně měl posoudit jako předběžnou otázku obsah správních rozhodnutí drážních úřadů, žalobce uvedl, že soud I. stupně správně uvedl, že není oprávněn k jejich přezkumu, přičemž z nich vycházel dle ust. § 135 odst. 2 o. s. ř., což znamená, že je považoval za pravdivá a bezvadná, dokud není prokázán opak, kdy nadto není v jeho pravomoci přezkoumávat jejich věcnou správnost. Soud I. stupně ani nedospěl k závěru, že by zde byla jakákoliv pochybnost o správnosti předmětných správních rozhodnutí. Pro daná správní rozhodnutí tak platí presumpce správnosti, což má za následek, že byt' by správní rozhodnutí byla skutečně vadná, jakkoliv v daném případě tomu tak není, jsou správná a platná, od okamžiku nabytí právní mocí závazná, a jejich adresátům, tedy v daném případě žalovanému, nepřísluší posuzovat a rozhodovat, zda jsou rozhodnutí platná, správná a zda se jimi bude řídit. Nápravy tvrzených vad správních rozhodnutí lze dosáhnout cestou správního soudnictví a soud v občanskoprávním řízení není oprávněn hodnotit správní akty s výjimkou aktů nicotných. K nicotnosti správních aktů žalovaný uvedl, že správní řád umožňuje správním orgánům nicotnost prohlásit a správní soudy jsou podle s. ř. s. oprávněny nicotnost vyslovit, nicméně ani správní orgány a ani správní soudy tak neučinily. Předmětná správní rozhodnutí, nemohou být nicotná, neboť nevykazují žádné fatální chyby. Co se týče účinku předmětných správních rozhodnutí, žalobce uvedl, že to byl samotný žalovaný, kdo postupoval ve zcela zjevném rozporu se zákonem o dráhách, když nepřípustně změnil prohlášení o dráze a stanovil tak po zákonem stanovené lhůtě jiné ceny za užití dráhy, přičemž tak následně došlo ke zrušení Změny Prohlášení o dráze. Právě tato skutečnost je dle žalobce podstatná, tedy že zrušením Změny Prohlášení o dráze odpadl právní důvod, na základě kterého žalobce plnil žalovanému, a proto se domáhal vrácení rozdílu mezi cenami určenými Změnou Prohlášení o dráze a cenami určeným rozhodnutími správních orgánů. Případná změna či zrušení správních rozhodnutí nemůže mít vliv na skutečnost, že odpadl právní důvod plnění žalobce, neboť i kdyby správní soud dospěl k názoru, že rozhodnutí drážních úřadů byla nezákonná, tak jejich zrušení může mít účinky jen do budoucna. Výsledek řízení o žalobě žalovaného podané dle části páté o. s. ř. tak nemůže zpětně ovlivnit stav, který vznikl v době zrušení Změny Prohlášení o dráze.
13. Při odvolacím jednání žalobce doplnil své vyjádření k odvolání, když zdůraznil zásadu, že nikdo nesmí těžit ze svého protiprávního jednání, přičemž to byl žalovaný, kdo protiprávní stav přivodil svým jednáním.

14. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (ust. §§ 212 a 212a o. s. ř.), a neshledal odvolání žalovaného důvodným.
15. Odvolací soud po přezkumu napadeného rozsudku konstatuje, že soud I. stupně si pro své rozhodnutí opatřil dostatek důkazů, ze kterých čerpal správná a pro rozhodnutí o věci samé plně postačující skutková zjištění, a takto zjištěný skutkový stav posoudil věcně správně i po stránce právní s citací pro věc přílehlavých ustanovení obč. zák. uzavřel-li, že na straně žalovaného došlo k bezdůvodnému obohacení spočívajícímu v úplatě za použití dopravní cesty v roce 2012, když ceny za použití dopravní cesty byly vyúčtovány žalovaným dle Změny Prohlášení o dráze, o niž bylo následně rozhodnuto drážními úřady tak, že ceny za užití dopravní cesty byly správními rozhodnutími nastaveny v nižších částkách. Žalovanému tak vznikl majetkový prospěch získaný plněním z právního důvodu, který odpadl, přičemž na jeho straně došlo k bezdůvodnému obohacení spočívajícímu v rozdílu mezi cenami určenými Změnou Prohlášení o dráze a cenami určenými rozhodnutími správních orgánů.
16. Za situace, kdy výše vypočtených plateb za použití dopravní cesty v roce 2012 dle cen určených správními rozhodnutími a výše plateb skutečně žalobcem žalovanému dle jeho vyúčtování uhrazených byla po opravně výpočtu ze strany žalobce mezi účastníky nesporná, je zřejmé, že žalobce se požadované soudem I. stupně přiznané částky jakožto bezdůvodného obohacení domáhá po právu.
17. Odvolací soud tak v zásadě ve shodě se soudem I. stupně uvádí, že jako podstatné shledává, že předmětná správní rozhodnutí, v jejichž souhrnu došlo ke změně cen, nabyla právní moci, nebyla zrušena a soud I. stupně z nich správně vycházel dle ust. § 135 odst. 2 druhé věty o. s. ř., přičemž nebyl důvod, aby si otázku, která byla řešena správními rozhodnutími, řešil jako otázku předběžnou postupem dle ust. § 135 odst. 2 první věty o. s. ř., resp. si ji posoudil sám, právě za situace, kdy o takové otázce existovalo rozhodnutí příslušného orgánu (k tomu např. srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 8. 2014, sp. zn. 20 Cdo 723/2003). V této souvislosti odvolací soud uvádí, s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 9. 2009, sp. zn. 28 Cdo 2777/2009, jež byl zmíněn i žalobcem, že soud není mimo rámec správního soudnictví oprávněn zkoumat věcnou správnost správního aktu, soud v občanskoprávním řízení má jen posoudit, zda vůbec jde o správní akt a zda je vydán v mezích pravomoci správního orgánu, zda je pravomocný nebo vykonatelný. Jakkoliv nebylo mezi účastníky sporu, že nicotnost nebyla ani zjištěna a ani prohlášena ve správním řízení či správním soudem, dle odvolacího soudu platí, že k nicotnosti správního aktu, tedy k tomu, zda se vůbec jedná o správní akt, má soud v občanskoprávním řízení přihlídnout, resp. tuto otázku posoudit. Nicméně žádná natolik podstatná vada předmětných správních rozhodnutí, která by vedla k závěru, že vůbec nevyvolala právní účinky, které zamýšlela, tedy, že se vůbec nejednalo o správní akty, nevyšla v řízení najevo a nebyla ani tvrzena.
18. K odvolací námitce žalovaného spočívající v pochybení soudu I. stupně, když tento předmětná správní rozhodnutí hodnotil jako deklaratorní a nikoliv konstitutivní, a tato tak nemohla založit zpětný účinek, odvolací soud uvádí, že jako stěžejní ve vztahu k žalovanému nároku z titulu bezdůvodného obohacení shledává skutečnost, že žalobcem bylo za užití drah v roce 2012 zaplaceno více, než být mělo, přičemž Změna Prohlášení o dráze byla správními rozhodnutími posléze nahrazena. Je tak z pohledu žalobního požadavku zcela nerozhodné, zda správní rozhodnutí měla „zpětný“ účinek či nikoliv, neboť podstatou nároku z titulu bezdůvodného obohacení je skutečnost, že sice bylo v době uskutečnění plnění (plateb za užití dráhy) plněno dle t. č. platného titulu, který však poté odpadl, a následně byla stanovena cena za užití drah nižší.

Stručně řečeno, důvod plateb ve výši stanovené Změnou Prohlášení o dráze odpadl, když výše ceny za užití drah byla následně autoritativně stanovena.

19. Je zřejmé, že s veškerými argumenty žalovaného učiněnými v tomto řízení a opět jím zopakovaným v jeho odvolání proti rozsudku soudu I. stupně se soud I. stupně již dostatečně a přesvědčivě vypořádal, přičemž odvolací soud nemá závěrům soudu I. stupně, vyjma závěru o nemožnosti přihlídnout k případné nicotnosti správního aktu, když tato nicotnost však v řízení nevyplnila, čeho vytknout.
20. Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně ve výroku o věci samé i ve výroku o náhradě nákladů řízení, když o nich první soud rozhodl správně a na jeho rozhodnutí lze proto v této části odkázat, podle ust. § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.
21. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 224 odst. 1 o. s. ř. a ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. V odvolacím řízení úspěšnému žalobci přísluší náklady sestávající z nákladů zastoupení žalobce advokátem, kdy tyto se skládají z odměny za právní zastoupení žalobce v celkové výši 45.960 Kč za 2 úkony právní služby dle ust. § 7 bod č. 6 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (úkon po 22.980 Kč) a ust. § 11 odst. 1 písm. d), g) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (vyjádření k odvolání, účast na jednání odvolacího soudu dne 23. 4. 2018), dvou režijních paušálů v celkové výši 600 Kč dle ust. § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., částky 9.777,60 Kč odpovídající 21 % DPH z odměny a náhrad, jehož je zástupce žalobce plátcem, což doložil osvědčením.
22. O lhůtě k plnění ve výroku o nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 211 a ust. § 160 odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř. O povinnosti žalovaného zaplatit náklady odvolacího řízení k rukám advokáta žalobce bylo rozhodnuto podle ust. § 211 a ust. § 149 odst. 1 o. s. ř.
23. Výrok II. rozsudku soudu I. stupně, jímž byla žaloba co do částky 15.707,18 Kč s přísl. zamítnuta, nebyl napaden odvoláním a nabyl tak samostatně právní moci.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.). Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Pouze proti výroku o náhradě nákladů řízení není dovolání přípustné (ust. § 238 odst. 1 písm. h o. s. ř.).

Praha 23. dubna 2018

JUDr. Ludmila Petráková, v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Kasimírová